

Sag, er: Hvem skal bære Skaden? Jernbanerne eller den, Skaden gaar ud over? Opstaar Branden ved Gnister i Tilfælde, hvor der fra den ene eller anden Side er udvist Skødesløshed, er der jo ikke Strid om, hvem der skal bære Ansvar.

Det ærede Medlem fremsatte dernæst en Række Oplysninger om, hvorledes Forholdet er overalt i Udlandet. Jeg kan i alt væsentligt slutte mig til det ærede Medlems Redegørelse. Den stemmer saatemmeligt nøje overens med de Oplysninger, jeg har faaet, men Spørgsmaalet om, hvorvidt Erstatningspligten for saaledes indtraadt Skade bør paahvile Lokomotivet eller den skadelidte, kan man i og for sig ikke bedømme ud fra det Synspunkt, hvilke Ræsonnementer man anvender andre Steder. Hvis man her i Landet kan faa et Ræsonnement, der var bedre, kan det ikke blive det afgørende, om man i Udlandet hylder en anden Tankegang. Det ærede Medlem fremsatte imidlertid ogsaa den Sætning, hvorpaa hele dette Spørgsmaal beror. Han sagde: Skaden skal bæres af Baneselskaberne, fordi Jernbanedrift er en farlig Virksomhed. Det er i Virkeligheden Kærnepunktet i denne Sag, om Jernbanedrift kan siges at være en saa farlig Virksomhed i Mod-sætning til anden Virksomhed, selv om det maaske ikke kan modsiges, at Faren for Gnister fra Lokomotivet er mere overhængende end fra faststaaende Skorstene. Men dernæst udtalte det ærede Medlem, at Banedrift ikke blot er farlig, men ogsaa nyttig. Derved har man imidlertid ikke udtømmende karakteriseret Jernbanedriften. Den er i Virkeligheden ikke blot nyttig, men nødvendig, og ud fra dette Synspunkt kunde man maaske komme til et noget andet Resultat. Vil man forstaa, hvorfor denne Betragtning i saa høj Grad har vundet Indpas, at Jernbanedrift er en særlig farlig Virksomhed, maa man ganske sikkert tilbage til Jernbanedriftens Oprindelse. Alle vil erindre, hvorledes man advarede mod Indførelsen af disse Dampuhyrer. Den Panik, som man fra mange Sider søgte at vække for at forhindre Indførelse af Jernbaner og Dampskibe, antog til Tider ganske latterlige Former. Man gik saa vidt, at man sagde, at de, der kørte med Toget, var i Fare ogsaa i den Forstand, at de risikerede at blive sindsforvirrede paa Grund af den Hurtighed, hvormed Indtrykkene skiftede. Saaledes søgte man at skræmme sig selv og andre. Jeg tror, at der fra den Tid sidder tilbage en panikagtig Frygt for Jernbanedrift i det hele til Trods for, at

de Foranstaltninger, som man i Aarenes Løb har truffet for at afværge Skade, har vist sig overordentlig virkningsfulde, og til Trods for, som det ærede 5te Medlem for 6te Kreds (Hey) udtalte, at den Skade, der er opstaaet ved Jernbanedrift, i Almindelighed maa siges at være ret forsvindende. Ikke desto mindre hævdes det til Stadighed, at Jernbanedrift er en ganske overordentlig farlig Virksomhed, der af den Grund bør være erstatningspligtig. Man begaar imidlertid tillige den Fejl, synes jeg, at man tager Stilling til denne Sag ud fra et rent juridisk Ræsonnement, som det ærede Medlem fremførte, i Stedet for at tage praktiske Hensyn til den Maade, hvorpaa Samfundsvirksomheden i Virkeligheden udfolder sig, og vurdere, hvorledes den Skade, som saaledes opstaar ved Jernbanedrift, praktisk talt kan udlignes uden at foraarsage den Skade, som vel vilde være den største, vi kunde tænke os i den Forbindelse, nemlig at forhindre Jernbanedrift. Thi det er jo netop det, vi staaer overfor, at medens de statistiske Oplysninger — som jeg for øvrigt ikke kan glæde det ærede 5te Medlem for 6te Kreds med at komme ind paa i Dag, men som jeg skal gøre mig Umage for at faa frem — ikke i særlig Grad er foruroligende, saa vil Jernbaneselskaberne kunne komme til at staa overfor Enkelttilfælde, som i deres Omfang kan være saa overvældende, at de faktisk kunde ruinere det enkelte Selskab og derved standse dettes Drift.

Jeg begyndte med at indrømme det ærede 8de Medlem for 2den Kreds (Godskesen), at det for en juridisk og logisk Betragtning vel i og for sig maatte siges at være det samme, om en Mand selv bærer Risikoen, eller om han lader et Forsikringsselskab overtage den. Men der er jo alligevel en betydelig praktisk Forskel paa de to Ting, Forsikringsselskaberne er jo i det hele taget opstaaet, fordi den enkelte ikke kan være tjent med at bære den Risiko, som han til Stadighed er udsat for, Forsikringsselskaberne er indtraadt i vor Samfundshusholdning som et praktisk Udslag af dette, at Skaden maa fordeles, hvilket sker derved, at den, som ikke lider Skaden, gennem Forsikringspræmien deler den med den, som lider den. Hvis Forholdet nu var her, at Ejendommen udelukkende skulde forsikres mod den Skade, som opstaar ved Brand paa Grund af Jernbanedriften, kunde man maaske hævde det Synspunkt, at Jernbaneselskaberne saa kunde betale Præmien, og dermed var saa det Spørgsmaal ude af Ver-